

**Referat**  
**Bestyrelsesmøde 01-2007**  
**Rambøll, Odense**  
**Fredag den 15. marts 2007, klokken 09.30**

---

**Tilstedeværende:** Jens R. Schrøder, Bjarne Larsen, Peder A. Mathiesen, Helge Laybourn, Karen Lübben, Per Haudsted Petersen (Rambøll), Sune Aagot (HedeDanmark), Henning Jørgensen (Renosam) og Anders Bredmose (ref.)

**Fraværende:** Henrik Frier, Morten Brøgger, Annemarie Gotfredsen (suppleant), Jørgen Henrik Bjerg Jørgensen (suppleant).

---

Jens R. Schrøder bød velkommen og de tilstedeværende tog en hurtig præsentationsrunde. Bortset fra bestyrelsen var Sune Aagot fra HedeDanmark samt Henning Jørgensen, Renosam som har ansvaret for organisk affald tilstede. Henning Jørgensen fortalte, at Renosam har besluttet at overlade slam til Brancheforeningen for Genanvendelse af Organiske Restprodukter til Jordbrugsformål, men at de havde planlagt at lave flere konferencer rettet mod affald. Baggrunden herfor var, at dække det behov der var et ønske om at dække det behov der er, for arrangementer med mere substans end dem som udbydes – i forbindelse hermed var der etableret samarbejde med DAKOFA og Affald Danmark.

**Dagsorden**

1. Godkendelse af dagsorden

2. Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 16. juni 2006  
*Se bilag*
  3. Gennemgang af aktivitetsoversigt (se næste side)
  4. Arbejdsprogram 2007 (JRS)
  5. Nordisk samarbejde – oplæg fra Steinar Nybruket, NORVAR BA (ANB)
  6. "Hvordan kommer vi af med slammet fra renseanlæggene"- svar på artikel i Miljø & Teknik, blad nr. 2, februar 2007 (ANB / SAA)
  7. Regeringsudspil om "Den nye affaldssektor" (Per Haugsted Petersen)
  8. Gennemgang af Årsregnskab 2006 (ANB)
  9. Foreningens økonomi – medlemstal samt kontingent (JRS)
  10. Næste møde
  11. Eventuelt
- 

#### Ad 1. Godkendelse af dagsorden

Bjarne Larsen ønskede at få det mulige problem med hensyn til forbud udbringning på maltbyg-marker sat på dagsordenen under punkt 11.

Jens R. Schrøder ville have diskussionen af foreningens kommende generalforsamling på dagsordenen under punkt 10.

Herudover ønskede Jens R. Schrøder, at få diskuteret situationen omkring RGS 90 diskuteret under punkt 11 – eventuelt.

#### Ad 2. Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 16. juni 2006

Referatet blev enstemmigt godkendt.

Helge Laybourn komplementerede foreningen for glimrende sin profilering

#### Ad 3. Gennemgang af aktivitetsoversigt

(Se Aktivitetsoversigten side 8 nedenfor)

#### Ad 4. Arbejdsprogram 2007 (JRS)

Bestyrelsen diskuterede og blev enige om følgende skal have fokus i Arbejdsprogram for 2007:

- **Markforsøg**

Arbejdet med etablering af markforsøg skulle fortsættes, og kontakt med Det Biovidenskabelige Fakultet skulle søges så snart som muligt. Arbejdet – se punkt 2 i Aktivitetsoversigt

- **Medlemsrekruttering**

Arbejdet hermed skulle fortsættes – se punkt 5 i Aktivitetsoversigt

- **ARLA**

Jens R. Schrøder sagde, at foreningen efterhånden var så velfunderet i sine aktiviteter, vidensdatabase samt rustet i vores argumenter, at det skulle holdes et konstruktivt dialogmøde med ARLA indenfor det kommende år.

- **Kommunerne**

Karen Lübben oplyste, at de fleste kommuner er ved at planlægge strategier og visioner – så jeg vil mene det er nu vi skal ind og påvirke. Bestyrelsen var enig heri, og diskuterede den bedste måde at gøre dette på. Hovedpunkterne i denne diskussion var hvorvidt dette skulle ske gennem direkte kontakt fra os, fra andre kommuner som med succes udbragt til jordbrugsformål eller gennem at skrive artikler og evt. lave et fagligt arrangement – og hvis flere af disse aktiviteter i hvilken rækkefølge.

Jens R. Schrøder konkluderede på diskussionen, at siden vi ikke umiddelbart kan henvende os til kommunerne direkte – skal indsamle kontaktdetaljer på den politiske

chef (formand for teknisk udvalg), den tekniske chef, forsyningschef, driftschefen og hvis udskilt i særskilt forsyningssselskab, så også bestyrelsesformanden – derfor første skridt være at skrive artikler og evt. lave fagligt arrangement sammen med Renosam.

Herefter diskuterede bestyrelsen budskabet i sådanne artikler m.v. Det blev blandt andet anført, at vi skal bidrage til en offentlig debat for at hjælpe de kommunale driftschefer af med deres angst på grund af manglende viden om jordbrugsanvendelse. Herudover var det vigtigt af få aflivet nogle af de spøgelseshistorier som der er fokus på i pressen – langt den største mængde køre godt, RGS 90 betyder lidt og der går meget lidt til eksport trods fokus i medierne. Endelig skal jorden som medie til lagring af kulstof bringes mere i fokus.

- **Kommunikation strategi**

Bjarne Larsen foreslog at der blandt andet til ovenstående formål, blev lavet en kommunikationsstrategi for de næste par år. Til dette formål blev nedsat en Kommunikations Strategi (KomStra) gruppe bestående af Karen Lübben, Helge Laybourn, Sune Aagot og Bjarne Larsen. Karen Lübben indkalder til første møde.

- **Slam bekendtgørelsen**

Arbejdet hermed skulle fortsættes – se punkt 1 i Aktivitetsoversigt

- **Implementeringen af Miljøansvarsdirektivet**

Arbejdet hermed skulle fortsættes – se punkt 8 i Aktivitetsoversigt

#### Ad 5. Nordisk samarbejde – oplæg fra Steinar Nybruket, NORVAR BA (ANB)

Anders Bredmose orienterede om NORVARs seminar i april og om deres invitation, og sagde afslutningsvis at der ville komme mere information herom senere.

#### Ad 6. "Hvordan kommer vi af med slammet fra renseanlæggene"- svar på artikel i Miljø & Teknik, blad nr. 2, februar 2007 (ANB / SAA)

Sune Aagot oplyste, at han ad omveje, forud for dette, havde hørt at Miljøteknisk Brancheforening var vendt 180 grader i forhold til vores forenings holdning. Selvom dette

måske i udgangspunktet ikke kunne undre så meget, i og med formanden var adm. dir. i Krüger, skal vi nok forsøge at give dem et sobert svar – dels gennem afholdelse af et møde og dels ved udfærdigelsen af nogle artikler.

Jens R. Schrøder konkluderede, at det måtte være en opgave for KomStra - gruppen at udfærdige en artikel, mens Anders Bredmose skulle undersøge hvornår Miljø & Teknik bladet havde deadline og hvis en sådan artikel kan bringes.

Sune Aagot tilføjede, at KomStra - gruppen også kigge på det kommende miljøtema i Børsen.

Endelig spurgte Sune Aagot konkret om foreningen havde og i så fald hvad holdningen var angående eksport af organiske restprodukter? Bestyrelsen diskuterede dette, og resultatet blev at punktet skulle på dagsordenen på næste bestyrelsesmøde hvor Henrik Frier og Annemarie Gotfredsen (forhåbentlig) deltager.

#### Ad 7. Regeringsudspil om "Den nye affaldssektor" (Per Haugsted Petersen)

Per Haugsted Petersen uddelte hans udfærdigede udkast til høringsvar på regeringsudspillet. Der var hertil opbakning fra bestyrelsen, men dog påpeget nogle justeringer. Bestyrelsen besluttede enstemmigt at Anders Bredmose, Helge Laybourn, Bjarne Larsen og Per Haugsted Petersen stod for udarbejdelsen af endelig høringsvar efter dagens bestyrelsesmøde. (vedlagt bilag 1)

#### Ad 8. Gennemgang af Årsregnskab 2006 (ANB)

Anders Bredmose gennemgik Årsregnskabet 2006. Der var ingen bemærkninger til regnskabet.

#### Ad 9. Foreningens økonomi – medlemstal samt kontingent (JRS)

Anders Bredmose fremlagde budgettet for 2007, heraf fremgik at foreningen med den nuværende medlemstilslutning ville komme ud af 2007 med et underskud. Anders

Bredmose oplyste at udgiftssiden i budgettet var blevet justeret i forhold til udgiftsniveauet i 2007.

Jens R. Schrøder pointerede, at det ikke var heldigt at komme ud med et underskud.

Bjarne Larsen foreslog, at budget forventninger blev sat i forhold til 2 nye A-medlemmer og 5 nye b-medlemmer (281.500) - hvilket ville resultere i et mindre overskud.

Endelig spurgte Sune Aagot om ikke udgifterne til med markforsøg burde være opført på budgettet - eller påtager enkelt medlemmerne det? Efter en diskussion af dette konkluderede Jens R. Schrøder, at endelig beslutning om udgiftsfordelingen ville blive truffet når aftale med Det Biovidenskabelige Fakultet blev indgået.

#### Ad 10. Næste møde

Jens R. Schrøder spurgte Anders Bredmose hvorvidt det var muligt at holde mødet i Landbrugsraadet? Anders Bredmose svarede, at han godt kunne finde et lokale.

Efter en diskussion af tidspunktet, blev bestyrelsen enig om:

fredag den 20. april klokken 10.00 - 12.00 (kaffe 09.30-10.00).

Anders Bredmose oplyste, at indbydelse ville blive udsendt den følgende mandag.

#### Ad 11. Eventuelt

Jeg var ude at tale med Miljøstyrelsen under dette punkt - er der en af jer der kan tilføje hvad der blev sagt?

(RGS 90 situationen har medført i hvert fald "extra" 10.000 tons om måneden - arealmæssigt er det ikke de store arealer, men aktørerne skal tilpasse sig. Og selvom vi skal være nød til at eksportere det - så er der for så vidt ikke noget galt idet.)

BL: undersøger om der er hold om verserende rygter om forud i biomasse på maltbyg  
arealer

## Aktivitetsoversigt

1. Revision af slambekendtgørelse
2. Markforsøg
3. Hvidbog
4. Netværkssamarbejde
5. Rekrutteringsstrategi
6. Etablering af samarbejde med Dansk Landbrugs konsulentdel
7. Etablering af landsdækkende slam-kvalitetsanalyse projekt
8. Implementering af Miljøansvarsdirektiv

<p><b>30.11.06</b> Anders Bredmose orienterede om status på revisionen. Den 25. september blev der afholdt møde i Miljøstyrelsen omkring deres udspil til ny Slambekendtgørelse. På mødet – som havde været godt og meget informativt – deltog, Bjarne Larsen, Peder A. Mathiesen, Sune Aagot og Anders Bredmose.</p> <p>Desværre havde Miljøstyrelsen efterfølgende meddelt at det grundet sygdom samt mangel på ressourcer, ikke ville være muligt at gennemføre revisionen indenfor den planlagte deadline (1. januar 2007). Derfor har Miljøstyrelsen besluttet blot at lave den nuværende bekendtgørelse om til hvad de kalder "en ren kommunalreformbekendtgørelse" – dvs. de har ændret de nødvendige kompetenceforhold f.eks. "amt" til "kommune".</p> <p>Ifølge Miljøstyrelsen ville det igangsatte arbejde med revisionen af slambekendtgørelsen dog fortsætte, og den ny udgave ville komme i høring i starten af det nye år.</p> <p>Bestyrelsen besluttede at der skulle sendes et officielt brev adresseret til "Miljøstyrelsen", hvoraf det fremgik at foreningen anså revisionen som en opgave som styrelsen skal prioritere meget højt i det nye år.</p>	<p><b>1.</b> <b>HF / BL /</b> <b>ANB</b> <b>(Slambek.)</b></p>
<p><b>15.03.07</b> Anders Bredmose fremlægger status på arbejdet med den nye bekendtgørelse;</p> <ul style="list-style-type: none"><li>○ Styrelsen arbejder p.t. på de juridiske aspekter i bio-aske bekendtgørelsen og regner herefter med at disse kan overføres til slambekendtgørelsen.</li><li>○ Det meste regel arbejde ligger stille p.t. lidt underdrejet i styrelsen idet MAD tager al energi</li><li>○ Miljøstyrelsen satser på en høringsprocedure i maj måned (fristen vil som normalt være på 3-4 uger).</li></ul> <p>Anders Bredmose udtaler med baggrund i denne gennemgang, at man kan betvivle hvorvidt bekendtgørelsesarbejdet vil være afsluttet og gennemført på denne side af sommerferien.</p> <p>Sune Aagot spurgte om der ville komme en vejledning denne gang, hvortil Anders Bredmose svarede det regnede han bestemt med.</p>	



<p><b>30.11.06</b> Bjarne Larsen fremlagde foreningens arbejde herimod etablering af markforsøg. Han og Morten Brøgger havde holdt møde med KVL (Lars Stoumann og Jakob Magid), hvor de var blevet enige om at Bjarne Larsen skulle udforme en målsætning og strategi for forsøget, mens Morten Brøgger herefter skulle udforme officielt brev til KVLs ledelse. Herefter gennemgik Bjarne Larsen sit udkast til målsætning og strategi (se vedlagt, bilag 1).</p> <p>Lars Stoumann bemærkede til fremlæggelsen, at han var meget positiv overfor oplægget, og fortalte at KVL i 2002 havde etableret et fastliggende forsøg - <i>CRUCIAL markforsøget</i> - med affaldsbiomasse (spildevandsslam, komposteret / bioforgasset husholdningsaffald og human urin). Forsøget blev udført på KVLs forsøgsgård Højbakkegård i Taastrup, mark nr. 46. Lars Stoumann præsenterede forsøget og økonomien bag i detaljer (se vedlagt, bilag 2).</p> <p>Konklusionen på præsentationen var, at forsøget meget langt hen af vejen opfyldte de af Bjarne Larsen opstillede målsætninger (f.eks. så lang tid som muligt, KVL står som videnskabelig garant for forsøget og der var allerede etableret et prøve arkiv) (se vedlagt, bilag 3). Herudover tilføjede Lars Stoumann muligheden for udvidelse af forsøgsarealet, således at andre organiske restprodukter kunne tilføjes forsøget, og endeligt at der pr. 1. januar 2007 starter en Ph.d.-studerende på jordkvaliteten i forsøget (projekt beskrivelsen vedlagt, bilag 4). Endelig fremgik det at præsentationen, at som det forelå, havde KVL behov for ekstern finansiering i størrelsesordenen 100.000,00 kr.</p> <p>Bjarne Larsen pointerede, at han, da han udformede sit oplæg til målsætning og strategi for forsøget, ikke kendte til projektet.</p> <p>Henrik Frier påpegede, at en nuance forskel mellem de to forsøgsprojekter var det styrende "råd" som fremgik af Bjarne Larsens oplæg. Hertil svarede Lars Stoumann, at han havde beskrevet forsøget som det havde kørt indtil nu, men at han - og KVL - var åbne overfor forslag til anden styreform.</p> <p>Jens R. Schrøder forhørte sig om den hidtidige finansiering af projektet. Lars Stoumann svarede, at projektet i 2002 var startet op sammen med Dansk Jordbrugsforskning, men med en bevilling der kun rakte til 2006, herefter er der kun KVL's basisbevilling til at betale, hvilket ikke er muligt for så vidt angår den fortsatte drift af forsøget.</p> <p>Bestyrelsen konkluderede, at KVL havde præsenteret et dybt professionelt forsøg, og at der ikke var nogen tvivl om at vi var på bølgelængde og havde en fælles interesse i at bevare og forsætte forsøget i en fuld eller reduceret skala. Det ville dog næppe være muligt for BJORJ at stå for restfinansieringen, idet foreningen alene realistisk ville kunne forpligtige sig for 30 - 40.000,00 per år. BJORJ kunne og ville dog fortsat arbejde for at, gennem partnerskab med andre foreninger og institutioner, at fremskaffe en større del af restfinansieringen. Omkring dette spurgte Bjarne Larsen specifik hvorvidt dette var et projekt som Dansk Landbrug ville støtte. Hertil svarede Erik Jørgensen, at efter hans mening burde dette forelægges centerledelsen i Landscentret i Skejby. Således, omkring finansieringen, konkluderede Jens R. Schrøder, at Lars Stoumann skulle gå til ledelsen i KVL og bede dem om at komme med et udspil - dette skulle indeholde 2 alternativer; et hvor BJORJ deltager med et bidrag på 30 - 40.000 og et hvor BJORJ gennem partnerskab med andre foreninger og institutioner dækker restfinansieringen. Lars Stoumann understregede, at det var meget vigtigt foreningen som det første sendte et officielt brev til KVLs ledelse og tilkendegav stor interesse for forsøget og samarbejde om den fortsatte bevarelse og drift af forsøget. Herefter ville KVL komme med et udspil, på hvilket grundlag en beslutning kunne træffes.</p>	<p>2.</p> <p><i>MB / BL</i></p> <p><i>(Markforsøg)</i></p>
<p>Jens R. Schrøder bad med henblik på diskussionen på seneste bestyrelsesmøde Anders Bredmose om at udforme udkast til skrivelse til ledelsen på det Det Biovidenskabelige Fakultet (tidl. KVL) - hvorefter bestyrelsen kommer ind med kommentarer på det.</p> <p>Bjarne Larsen opfordrede Henning Jørgensen til at tage det med hjem til Renosam. Jens R. Schrøder fremlagde forsøget og omkostninger for</p>	

<p>Henning Jørgensen Sidstnævnte oplyste, at Renosam har en udviklings og innovationsfond hvor han ville opfordre foreningen til at søge om støtte i. Det blev aftalt at Henning Jørgensen skulle give de nødvendige oplysninger til sekretariatet med henblik på hvilke oplysninger der er brug for til udfærdigelse af en sådan ansøgning.</p> <p>Per Haudsted Petersen opfordrede til at søge at inddrage Arla i projektet.</p> <p>Jens R. Schrøder konkluderede punktet og udtalte, at det er vigtigt at vise Det Biovidenskabelige Fakultet der er nogen herude i erhvervslivet som har brug for de data.</p> <hr/>	
<p><b>30.11.06</b> Lars Stoumann præsenterede Hvidbogen, idet han bemærkede at efter foreningens ønske var afsnittene om "sundhed" og "vand" prioriteret over afsnittene om "jordens frugtbarhed" og "emission".</p> <p>Lars Stoumann pointerede, at det med et sådan værk var vigtigt at vedligeholde det, for at sikre bogens videnskabelige niveau. Jens R. Schrøder spurgte hvad tidshorizonten i givet fald ville være på en sådan vedligeholdelse, hvortil Lars Stoumann svarede, at udgangspunktet var at bogen skulle gennemgå en vedligeholdelse om ca. 1 års tid – og at foreningen i den forbindelse skulle overveje om man løbende ønskede en person til at overvåge eventuelle videnskabelige fremskridt.</p> <p>Omkring det indholdsmæssige i bogen ønskede Jens R. Schrøder en note tilføjet på side 8, som tydelig angav måleperiode. Per Haugsted Petersen bemærkede at ordet "slam" var brugt gennemgående i bogens første del, og bad derfor KVL om at præcisere i teksten hvorvidt der var tale om slam, komposteret eller bioforgasset slam. Simon Ingvertsen svarede at han ville foretage de nødvendige rettelser, og Lars Stoumann tilføjede at et enkelt af afsnittene skulle revideres lidt. KVL ville aflevere det endelige produkt til sekretariatet i løbet af en uges tid.</p> <p>Bestyrelsen var enig om, at bogen var udtryk for et rigtig solidt arbejde, og takkede Simon Ingvertsen, Jakob Magid og Lars Stoumann for et godt stykke arbejde. Når den endelige udgave forelå sekretariatet, pålagde bestyrelsen dette at tilsende samtlige medlemmer et eksemplar, og lægge den op på hjemmesiden. Der skulle udformes en "pressemeldelse" som skulle tilsendes til kontakter, samarbejdsparter m.v., med oplysning om bogens tilgængelighed på hjemmesiden. Endelig skulle samme materiale sendes til fagpressen.</p> <p>Det samme skulle ske med den tidligere udformede LCA rapport.</p> <hr/> <p><b>15.03.07</b> Anders Bredmose redegør for hvorledes bogen er blevet distribueret til medlemmerne samt via hjemmesiden.</p> <p>Sune Aagot bad om at få undersøgt om, og i hvilket omfang, foreningen eventuelt kan bruge Ph.d.-afhandling fra John Jensen – Anders Bredmose svarede, at han havde forsøgt at få dette klarlagt men det var endnu ikke endeligt afklaret, men lovede at fortsætte med at undersøge.</p> <p>Helge Laybourn anbefalede Europæisk Miljøagentur på Kgs. Nytorv og/eller Nordisk Råd med hensyn til opdatering af foreningens vidensdatabase.</p> <hr/>	<p><b>3.</b></p> <p><b>JRS / ANB</b></p> <p><b>(hvidbog)</b></p>

<p><b>30.11.06</b> Anders Bredmose beklagede indledningsvist, at han først i sidste uge havde fået indkaldt Charlotte Thy (Danish Crown) til bestyrelsesmødet, og tilsendt denne udkastet til hvidbogen. Anders Bredmose ville i den nærmeste fremtid søge kontakt til Charlotte.</p> <p>Herudover blev møderne med de forskellige samarbejdsparter gennemgået;</p> <p><i>DAKOFA</i> Peder A. Mathiesen og Anders Bredmose havde deltaget i mødet, som havde været godt og der var blevet aftalt at der i videst muligt omfang skulle ske udveksling af viden og relevante høringsvar.</p> <p><i>DI</i> Morten Brøgger og Anders Bredmose havde deltaget, aftalt at der skulle samarbejdes i forbindelse med eventuelle høringsvar. <i>DI</i> generelt positive dog uden at de havde mange medlemmer, som var direkte berørt af området.</p> <p><i>Danmarks Naturfredningsforening</i> Morten Brøgger og Anders Bredmose havde deltaget i Affaldsudvalgets møde. Udvalget var meget interesseret i foreningens arbejde, og der var skabt en god kontakt til udvalgets sekretariat. God mulighed for fremtidigt samarbejde.</p> <p><i>Dansk Landbrug</i> Jens R. Schrøder, Henrik Frier og Anders Bredmose havde deltaget. Et rigtig godt møde hvor foreningen havde fået lov til at fremkomme med sine synspunkter. Der var blevet knyttet et tættere bånd, som allerede havde resulteret i at Dansk Landbrug var repræsenteret på dette bestyrelsesmøde ved Erik Jørgensen. På mødet var blevet diskuteret muligheden for adgang til Dansk Landbrugs konsulentdel samt en gennemførelse af analyse af slamkvaliteten i Danmark generelt (se punkt 6 og 7).</p> <p><i>Renosam</i> Henrik Frier og Anders Bredmose havde deltaget, og det blev aftalt høj grad at vidensdeling – ikke mindst fordi Renosam i august havde besluttet at overlade området til Brancheforeningen for Genanvendelse af Organiske Restprodukter til Jordbrugsformål, da de ikke havde ressourcer til at dække området og da der var tale om medlemssammenfald i nogen grad. Renosam havde givet foreningen en kontakt person i KL til fremtidig brug.</p> <p>I fremtiden er der aftalt møde med DANVA den 12. december, hvorefter foreningen i det nye år vil tage fat på de resterende kontakter.</p> <p>Jens R. Schrøder foreslog at medlemmerne skulle opfordres til at indsende mail-adresser på deres kontakter, til brug for en (månedlig) nyhedsmail. Hertil bemærkede Per Haugsted Petersen, at Videnscenter for Affald var oplagt.</p> <hr/> <p><b>15.03.07</b> Jens R. Schrøder gennemgik mødet med DANVA. Af mødet og de efterfølgende udmeldinger fra DANVA kunne spores en positiv udvikling i denne forenings holdninger til genanvendelse af organiske restprodukter til jordbrugsformål. BGORJ ser frem til at fortsætte og udbygge samarbejdet.</p> <hr/>	<p>4.</p> <p><i>JSR/ANB</i></p> <p><i>(Netværk)</i></p>
<p><b>30.11.06</b> Anders Bredmose omdelte fremstillede brochurer omkring foreningen til de tilstedeværende, således de kunne uddeles til eventuelt interesserede parter. Alle kan kontakte sekretariatet for at få tilsendt flere brochure! Anders Bredmose oplyste, at foreningen siden sidst havde fået et nyt B-medlem i Lemvig Biogasanlæg. Herudover havde der været tilsendt materiale til Haderslev Forsyning uden dette dog endnu havde udmøntet sig i et medlemskab. Endelig havde Anders Bredmose forsøgt at kontakte Gemidan A/S, men direktøren havde været bortrejst i gennem længere tid. Der ville dog igen snarest muligt blive forsøgt at opnå kontakt.</p> <p>Generelt har foreningen brug for en medlems tilgang, og aktuelt blev det besluttet at medlemmer som melder sig ind i den resterende del af året, ikke vil blive afkrævet kontingent for 2006 – men kun for 2007.</p> <p>Jens R. Schrøder spurgte hvorvidt det var muligt at tiltrække nogen primær landmænd som medlemmer, idet dette ville styrke foreningens profil. Bestyrelsen var enig om, at dette ikke</p>	<p>5.</p> <p><i>JRS/ANB</i></p> <p><i>(Rekrut.)</i></p>

<p>umiddelbart var sandsynligt, men at der i videst muligt omfang skulle arbejdes på dette.</p> <p>Per Haugsted Petersen foreslog affaldsselskaberne som mulige medlemmer, og bestyrelsen var enig om at der skulle arbejdes på dette.</p> <p>Bestyrelsen var enig om at medlemmerne, så vidt mulig, skulle promovere foreningen gennem mund til mund metoden, med orientering til sekretariatet herom.</p> <hr/> <p><b>15.03.07</b> [Se punkt 4. arbejdsprogram 2007 samt punkt 9. foreningens økonomi]</p> <hr/>	
<p><b>30.11.06</b> Jens R. Schrøder oplyste at det på mødet med Dansk Landbrug, havde været diskuteret at knytte et tættere bånd til deres konsulentdel – ikke mindst for at få etableret kontakten direkte til landmanden. Jens R. Schrøder spurgte Erik Jørgensen om muligheden for at få en mailingliste. Hertil svarede Erik Jørgensen at Dansk Landbrug af principielle grunde ikke udleverede den slags lister – men at han gerne ville nævne foreningen i næste nyhedsbrev samt videregive linket til foreningens hjemmeside.</p> <hr/> <p><b>15.03.07</b> Jens R. Schrøder konkluderede på baggrund af informationerne fra sidste bestyrelsesmøde fra Dansk Landbrug, at det var vigtigt for en etablering af samarbejde at der blev optaget kontakt direkte til planteavlskonsulenterne. For herigennem at gøre dem opmærksomme på foreningen og vores hjemmeside. I den forbindelse gjorde Sune Aagot opmærksom på planteavlskongres som foregår i januar – bestyrelsen var enig om vi skal forsøge at få fat i deltagerlisten, med henblik på direkte kontrakt.</p> <hr/>	<p>6.</p> <p><i>Samarbejde med Dansk Landbrugs konsulentdel (JSR, HF)</i></p>
<p><b>30.11.06</b> Jens R. Schrøder orienterede om, at Henrik Høegh på mødet med Dansk Landbrug havde givet udtryk for et ønske om at få kortlagt den generelle slamkvalitet i Danmark. En sådan kortlægning ville, fortsatte Jens R. Schrøder, efter hans mening anskueliggøre et dilemma eller paradoks for Miljøstyrelsen i det konklusionen måtte være, at mens der stadig blev udbragt mindre og mindre slam på landbrugsjord, så blev kvaliteten til stadighed bedre og bedre.</p> <p>Bestyrelsen diskuterede dette, og kom frem til at mens det principalt og i sidste ende måtte påhvile Miljøstyrelsen, at gennemføre et sådan analyse, så kunne foreningen – gennem assistance fra Thomas M. Schmidt og Sune Aagot (HedeDanmark) – være muligt at kortlægge kvaliteten af den slam som bliver kørt ud på landbrugsjord, og derigennem opstille en tese om at eftersom kvaliteten af denne slam til stadighed bliver forbedret, bliver den generelle slam kvalitet også bedre. Erik Jørgensen sagde supplerende, at når vi trods alt taler om et så begrænset areal, så er det ikke sikkert at der er behov for en grundig landsdækkende analyse af alt slam foretaget af Miljøstyrelsen. ’</p> <hr/> <p><b>15.03.07</b> Jens R. Schrøder spurgte Sune Aagot hvorvidt det var muligt for ham at lave et overslag over det danske marked – hvad bruges der og kvaliteten? Bjarne Larsen tilføjede hertil, at det undersøgelsen måske udvides til hvad der bliver komposteret, brændt og på udbragt på landbrugsjord? Sune Aagot konkluderede, at han og Bjarne Larsen ville udarbejde et sådan overslag.</p> <hr/>	<p>7.</p> <p><i>Landsdæk. kvalitets - analyse af slam kvaliteten</i></p>
<p><b>30.11.06</b> Anders Bredmose gennemgik direktivet – idet der blev lagt vægt på det forhold, at ifølge forslaget til implementering er der lagt op til et absolut og ubetinget ansvar for producenten i sidste</p>	<p>8.</p>

ende. Der var i bestyrelsen bred enighed om, at ansvaret for udviklingsskader (dvs. skader som følge af emission eller aktivitet som på emissions/aktivitetstidspunktet ikke med den tilgængelige tekniske eller videnskabelige viden blev anset for at kunne forårsage miljøskade, jf. art 8, stk. 4, litra b) var ekstrem uheldigt. Ikke alene virkede dette unødigt hårdt i forhold til lignende bestemmelser i øvrige love (f.eks. produkt, men især det forhold at det sendte et MEGET uheldigt politisk signal om ansvarsfraskrivelse for det offentlige. Dette kunne meget vel føre til, at producenter af slam ville søge andre bortskaffelsesmetoder (brænde det).

Området er et meget gennemreguleret område i forvejen (slambekendtgørelsen) og som sådan burde staten tage sin del af "ansvaret". Endvidere er der ikke tale om en egentlig produktion, idet slammet altid vil være der – det er således kun et spørgsmål om incitament til oprensning og bortskaffelse. Som Miljøstyrelsens erklærede mål ser den 50 % af alt slam genanvendt til jordbrugsformål – et mål som synes vanskeligt at nå, gennemføres den forslående lovgivning.

Bestyrelsen var enig om at pålægge sekretariatet at udfærdige høringssvar – gerne gennem samarbejde med øvrige foreninger – men også at søge at påvirke den politiske beslutningsproces. Konkret foreslog Erik Jørgensen, at foreningen sendte – efter indsendelse af høringssvaret – et brev til Direktøren for miljøstyrelsen.

---

**15.03.07** ANB fremlagde udviklingen omkring MAD (se notat til dagsordenen af 15. marts 2007).

Bestyrelsen var glad for foreningens hidtidige indsats på området, og begejstrede for den gode kontakt til Miljøstyrelsen.

Jens R. Schrøder spurgte bestyrelsen hvorvidt der skulle rykkes på Eyvin Vesselbo? Anders Bredmose kunne berette efter samtale med Miljøstyrelsen, at Vesselbo stort set i sine bemærkninger ved fremlæggelsen af lovforslagene havde gentaget miljøministerens argumenter. Bestyrelsen tog dette til efterretning, og besluttede foreløbigt ikke at gøre nogen særlig indsats i forhold til Vesselbo.

Jens R. Schrøder sadde konkluderende, at Anders Bredmose skulle udfærdige et brev til de politiske ordførere – at man fortsat ville holde øje med Vesselbo – og at foreningen evt. skulle bede om foretræde for Miljø- og Planudvalget.

---

*Implemente-  
ringen af  
Miljøansvars  
direktivet*

Artikel i Miljø & Teknik (Stad.havn)

## "Hvordan Kommer vi af med slammet fra renseanlæggene"

Blad nr. 2, feb.

*Grundet copyright kan artiklen kun her gengives i referat form. Mødedeltageren opfordres til at læse artiklen i den helhed.*

Artiklen er skrevet af Klaus Landeværn Andersen, formand for Miljøteknisk Brancheforening og adm. direktør i Krüger A/S.

Artiklen tager sit udgangspunkt i det forhold at RGS 90 nu kun modtager en mindre mængde slam og at mange kommuner (dem som leverede til RGS90) derfor overvejer hvordan man ellers kan komme af med slammet.

Forfatteren gennemgår ministerens ønske om at sprede slam på landbrugsjord – uden dog at forholde sig til de forskellige typer slam (a,b,c). Han referere til et generelt forbud i Schweiz og Arla gården. Konklusionen er ikke overraskende at der objektivt ikke er nogen risiko – men at forbrugers valg vil være styret af "tvivlens nagen".

Herefter beskrives afgiften på forbrænding af spildevand og der opstilles kroner og øre eksempler på forskellige aktører (Lynettefællesskabet i København og Spildevandscenter Avedøre). Konklusionen er at der er mange kommuner som ikke vil have råd til at betale denne afgift og som derfor vil udbyde slammet til billigste aftager – hvilket vil føre til eksport af slam til andre lande. Det næsten retoriske spørgsmål hvorvidt dette er en bæredygtig miljøpolitik opstilles og svaret er naturligvis nej. Udsagnet underbygges af det 30-årige objektive producent ansvar i den (ved artiklens offentliggørelse) endnu ikke fremsatte miljøskadelov for også udviklingsskader.

Forfatteren konkludere i sin artikel at situationen efter salget af RGS 90 og den heraf følgende mindre mængde slam de aftager, må betyde at vi enten skal fjerne forbrændingsafgiften eller at den skal erstattes af en generel mængde afgift.

---

SAA / ANB

Oplæg til diskussion samt eventuel udmelding / artikel som besvarer ovenstående

- o Med hensyn til Miljøansvar ved vi efter fremsættelsen af lovforslag L 175 og L 176, at der heldigvis næppe bliver tale om det i artiklen beskrevne scenario om objektivt producentansvar for udviklingsskader i 30 år. Dermed falder argumentet for så vidt bort.
- o Slamløsninger "efter RGS90": Eksport er oplagt og sker allerede i dag. Få % slam går den vej og på sigt vel ~5%, så politisk støtter Brancheforeningen denne slutdisponeringsform, selvfølgelig underforstået at nyttiggørelsestankegangen skal sikres - også syd for grænsen. Qua vores medlemskab af EU er det for snævert – også i affaldssammenhænge – kun at kigge på løsninger indenfor landets grænser.
- o Vores holdning er naturligvis at der ikke skal pilles ved de danske afgifter affødt af få % slam til eksport. Afgiften er et stærkt kort til at sikre nyttiggørelse og dermed mindske udledning af kemi fra virksomheder og husholdninger, mindre kemi i produkter etc. En positiv affødt "fødekæde".

- o Generelt bør Kommunerne kunne være rolige mht. slamhåndteringsløsninger også efter "RGS90", men der er turbulens i markedet p.t. da mange kommuner er tvunget ud i at skulle skifte "slamløsning" før tid hvilket er atypisk. Dvs. markedet og entreprenørerne i markedet skal kalibrerer sig ind på det nye behov ved etablering af sikre slutdisponeringsløsninger; landbrug (lagre, landbrugsjord), eksportløsninger etc. og det kan tage tid. Bedste bud er at vi skal hen over "efterårssæsonen" før der igen er ro og nye løsninger er tilstrækkeligt etableret og afsætningsikkerhed kan garanteres.





Scenario 2

**kontingentindbetalinger 2**

BGORJ	2006	2007
A-medlemmer antal	12	12
<i>heraf nye medlemmer</i>	12	0
A-sats	15.000	15.000
Indmeldelsesgebyr	4.500	4.500
	<b>234.000</b>	<b>180.000</b>
B-medlemmer antal	5	5
<i>heraf nye medlemmer</i>	5	0
B-sats	4.000	4.000
Indmeldelsesgebyr	4.500	4.500
	<b>42.500</b>	<b>20.000</b>
<b>I alt kontingent</b>	<b>276.500</b>	<b>200.000</b>

Antal medlemmer

17

17

**Udkast til budget for Brancheforeningen for Genanvendelse af Organiske Restprodukter til Jordbrugsformål**

	2006 Årsrapport	2007 budget
<b><u>Indtægter</u></b>		
Kontingenter	285.000	200.000
Andet		50.000
Renter	2.930	0
<b>i alt</b>	<b>287.930</b>	<b>250.000</b>
<b><u>Udgifter</u></b>		
Sekretariatsgodtgørelse	212.500	257.500
Udarbejdelse og vedligehold af Faktaark mv.		50.000
Mødeaktiviteter	2.712	30.000
Generalforsamling		6.000
Andet herunder hjemmeside	15.000	25.000
Revision af årsrapport	7.500	10.000
<b>i alt</b>	<b>237.712</b>	<b>378.500</b>
<b><u>Resultat</u></b>	<b>50.218</b>	<b>-128.500</b>
EK - beholdning	50.218	-78.282

# Slamseminar på Gardermoen 19. april

## Forhåndsvarsel

- 💧 Nytt fra "Kommunikasjon og informasjon slam". Planer for 2007.
- 💧 Slam – karbonbalanse og klimagasser
- 💧 Bruk av avløpsslam – risikovurdering, informasjon fra Vitenskapskomiteen for mattrygghet.
- 💧 Legemidler i avløpsvann – hva kan/bør SFT og anleggseiere samarbeide om?
- 💧 Hva bør vi gjøre med sigevann fra deponier ?
- 💧 Basisundersøkelse av organiske forurensninger i slam fra 9 avløpsrensaneanlegg i 2006/2007.
- 💧 Det satses på gjenbruk av avløpsslam i Danmark (egen forening etablert)
- 💧 Skogsgjødsling med tørket slam i storskala i Sverige
- 💧 2 innlegg om bruk av biogass (sambehandling slam og andre fraksjoner, samarbeid med bønder vedr. husdyrgjødsel, samarbeid med energiverk mv.)

# Slamseminar på Gardermoen 19. april

## Forhåndsvarsel

- 💧 Programmet er ikke helt klart enda, men sendes dere så snart det er klart.
- 💧 Flygt Pumper vil ha stand bakerst i salen, der de vil informere om pumping av slam.
- 💧 Andre som er interessert i å ha info-plass?
- 💧 Påmelding vil kunne skje direkte på nettet, avvent endelig program.
  
- 💧 Sett av den 19. april!

**Vennlig hilsen NORVAR BA**

[Steinar Nybruket](#), sekretær i faggruppe slam



avslutt